

ת"פ (מרכז) 20485-12-22 - מדינת ישראל נ' אילן סובלוב (עציר) - נדון

ת"פ (מרכז) 20485-12-22 - מדינת ישראל נ' אילן סובלוב - נדון ואח' מחוזי מרכז
ת"פ (מרכז) 20485-12-22
מדינת ישראל

נגד

1. אילן סובלוב (עציר) - נדון

2. ירין דניסוב

ע"י בא-כוחהעוד ישראל קליין

3. משה גרבי - נדון

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[11.11.2024]

כבוד השופטת מרב גרינברג

גזר דין (נאשמת 2)

1. הנאשמת הורשעה, על יסוד הודאתה, בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירה של שוד מזוין בחבורה, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ובעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499 לחוק. בין שותפיה לעבירות בן זוגה באותה עת (נאשם 1) ואחיה הקטין, ע'.

2. כמפורט בכתב האישום, יומיים עובר ליום 26.11.22 פנה נאשם 1 למתלונן באמצעות וואטסאפ והציג את עצמו תחת הכינוי "אדווה" על מנת לבצע עסקה שלפיה אדווה תמכור למתלונן מטבעות וירטואליים מסוג "ביטקוין" תמורת כסף מזומן. או אז פנה נאשם 1 לע' ורקם איתו את תוכנית השוד שלפיה הנאשמים וע' ייפגשו עם המתלונן, ובמהלך המפגש ייקחו הנאשמים וע' מהמתלונן את הכסף בלא תמורה, תוך שירססו עליו תרסיס גז פלפל וימלטו מהמקום. ע' פנה לנאשם 3 והציע לו להצטרף לנאשמים 1-2 לצורך ביצוע השוד בכך שבין היתר יביא את רכבו, ונאשם 3 הסכים לכך.

3. נאשם 1 תיאם עם המתלונן את המפגש, וביום 26.11.22 עובר לשעה 17:00 הגיע נאשם 3 ברכבו לביתו של ע', וביחד השניים אספו את נאשמים 1-2, כאשר נאשם 1 מצויד בגז פלפל, והנאשמים וע' נסעו למקום המפגש. עובר לשעה 17:49 הגיע המתלונן למקום ברכבו כשהוא מצויד בתיק שבתוכו ₪ 77,550 לצורך מימוש העסקה. נאשמים 1-2 נכנסו לרכבו- נאשם 1 התיישב במושב שליד הנהג ונאשמת 2 התיישבה במושב האחורי, והמתלונן נסע מספר מטרים בודדים. בסמוך למקום המתינו ע' ונאשם 3 ברכבו.

4. בין נאשמים 1-2 למתלונן החל דין ודברים בנוגע לאופן ביצוע העסקה, ובשלב מסוים נאשמת 2 יצאה מהרכב. לאחר מכן, נאשם 1 ניסה לחטוף את התיק עם הכסף מהמתלונן תוך שהוא מרסס את פניו של המתלונן בגז פלפל, בתגובה לכך משך המתלונן את התיק ונמלט בריצה מרכבו. נאשם 3 וע' יצאו מרכבו של נאשם 3 והתקרבו לרכבו של המתלונן.
5. הנאשמים וע' דלקו בריצה אחר המתלונן. במהלך הריצה, נאשם 3 או ע', רץ במקביל למתלונן וריסס לעברו גז פלפל. משהבחין המתלונן כי הנאשמים קרובים אליו, השליך את התיק ובתוכו הכסף אל חצר בית שבקרבת מקום ונמלט. נאשם 1 נכנס אל חצר הבית ולקח את התיק שבתוכו הכסף, הנאשמים וע' נמלטו בריצה, נכנסו לרכב ונמלטו מהמקום כשבאמתחתם התיק עם הכסף.
6. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשמת הודתה והורשעה בכתב אישום מתוקן והופנתה לתסקיר שירות מבחן, ללא הסכמה עונשית.
7. עניינם של נאשם 1 ונאשם 3 הסתיים זה מכבר לאחר הצגת הסדר טיעון סגור:
נאשם 1- לתיק זה צורפו שני תיקים (להלן: "תיקי הצירוף") שבמסגרתם הורשע בעבירות של הסגת גבול, איומים, פגיעה בפרטיות, הטרדה באמצעות מתקן בזק והפרת צו בית משפט, שנעברו כלפי בת זוגו לשעבר. הנאשם בעל עבר פלילי בעבירה של הדחת קטין לסם ועבירות רכוש, ביצע את השוד תוך הפרה של תנאי מעצר בית והורשע בתיק דנא גם בהפרת הוראה חוקית. בהתאם להסכמות הצדדים הוטלו עליו 42 חודשי מאסר בגין התיק דנא, ו-15 חודשים בגין תיקי הצירוף, מתוכם 12 חודשים במצטבר לעונשו בתיק זה (גזר דין מיום 29.1.24).
- נאשם 3- הורשע בעבירות שבהן הורשעה הנאשמת, הצדדים הגיעו להסדר טיעון תוך מתן משקל נכבד ללקותו הקוגניטיבית של נאשם 3 וקשיים ראייתיים, בהתאם לעתירתם נדון הנאשם 3 ל-9 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות (גזר דין מיום 5.2.24). עניינו של ע', אחיה הקטין של הנאשמת, לא הסתיים.
- תסקיר שירות המבחן
8. הנאשמת כבת 21, נעדרת עבר פלילי, הוריה נפרדו לפני כעשר שנים וכיום היא מתגוררת עם אמה. בפני שירות המבחן תיארה את מורכבות היחסים בין הוריה באופן שהשפיע על התפתחותה, תפקודה ומצבה הרגשי. מקורותיה עולה כי סיימה 12 שנות לימוד, בתקופה זו התמודדה עם קשיים חברתיים ולא הגיעה באופן עקבי לבית הספר. הנאשמת התגייסה לצה"ל וסיימה טירונות אך שוחררה על רקע מעצרה בתיק דנא. מסרה שבמשך תקופה קצרה ניהלה קשר זוגי עם נאשם 1, אך מאז האירוע השניים אינם בקשר. הנאשמת שללה שימוש בסמים או בעיות התמכרות. להתרשמות שירות המבחן, הנאשמת גדלה במסגרת משפחתית שבה הוריה לא היו פנויים לצרכיה הרגשיים והתקשו בהצבת גבולות. בתקופת ביצוע העבירה וברקע ביצועה, התקשתה הנאשמת למצוא תחושת שייכות במסגרת המשפחתית והלימודית וליצור קשרים חברתיים, התמודדה עם בדידות ודימוי עצמי נמוך.

9. הנאשמת נעצרה לתקופה של כחודש, הועברה למעצר בפיקוח אלקטרוני, ובהדרגה הוקלו התנאים המגבילים. הנאשמת הייתה נתונה בפיקוח מעצרים, שיתפה פעולה, במהלך הפגישות שיתפה בקשייה והייתה עסוקה במצבה המשפטי ובהשלכות על חייה. עם סיום תקופת צו הפיקוח, הופנתה ללשכת הרווחה באזור מגוריה ושולבה בטיפול חד שבועי בלשכת הרווחה, במהלכו הנאשמת עוברת תהליך משמעותי בהבנת הדפוסים שהובילו לביצוע העבירות ובבניית אופק לתפקוד מיטיב. כיום הנאשמת עובדת במשרה מלאה והתנדבה במועדון לאזרחים ותיקים. העובדת הסוציאלית המטפלת בנאשמת התרשמה מבחורה רגישה וחרוצה, בעלת מודעות למצבה המעוניינת להתמודד ולחזק את ביטחונה העצמי ואת מסוגלותה לנהל חיים נורמטיביים ולתפקוד עצמאי.
10. התייחסותה של הנאשמת לעבירות- הנאשמת לקחה אחריות, התייחסה באופן ביקורתי להתנהלותה ולבחירותיה הבעייתיות, כשברקע מערכת היחסים הזוגית עם נאשם 1. לדבריה הייתה מודעת לפסול שבמעשיה אך פעלה ללא מחשבה מעמיקה על ההשלכות תוך שסמכה ונתנה אמון בנאשם 1. כיום היא מביעה תובנה משמעותית באשר לקלות הדעת שבה פעלה, לפגיעה ולנזק שנגרמו כתוצאה ממעשיה. הנאשמת מביעה בושה, צער וחרטה, וכן אמפתיה כלפי המתלונן ורצון לפצותו. עוד מבטאת נכונות להמשיך בטיפול הפרטני.
- שירות המבחן העריך כי הסיכון הנשקף מהנאשמת להישנות התנהגות אלימה נמוך וחומרתה הצפויה נמוכה, בין גורמי הסיכון מנה שירות המבחן את חומרת העבירות, העדר שיקול הדעת, מורכבות הקשר הזוגי עם נאשם 1 ותלותה הרגשית בו, אשר הקשו עליה לפעול מתוך גבולות פנימיים מגובשים כשניכר כי פעלה מתוך דפוסי ריצוי. בין גורמי הסיכון נמנו גילה הצעיר, עברה הנקי, הרתעה כתוצאה מההליך הפלילי, כוחותיה התפקודיים, נטילת האחריות, ניתוק הקשר עם נאשם 1, הבעת אמפתיה כלפי המתלונן, השתלבות בטיפול ונכונות להמשיך לבחון דפוסייה ומצבה במסגרת ההליך הטיפולי. המלצת שירות המבחן היא להטיל על הנאשמת עבודות שירות לתקופה שאינה ארוכה, צו מבחן ופיצוי למתלונן.
- נפגע העבירה
11. המתלונן, שנכח בדיון הטיעונים לעונש, מסר בתצהירו כי במהלך האירוע חשש מפני פגיעה פיזית, וסבר שגז הפלפל הוא סכין. הוא תיאר את השוד כאירוע טראומתי שהותיר בו צלקות נפשיות קשות הפוגעות בתפקודו בעבודה ובבית, עוד תיאר בעיות שינה, פחד לצאת בלילות, הימנעות מפעילויות עם הילדים והסתגרות בבית. תמצית טיעוני הצדדים לעונש

12. ב"כ המאשימה, עו"ד יעל תרם, עתרה למתחם הנע בין 30-60 חודשי מאסר ולהטלת עונש מאסר בתחתית המתחם, לצד מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן. ב"כ המאשימה תיארה את נסיבות ביצוע העבירה וציינה כי מדובר בשוד מתוכנן ומתוחכם שהצריך תעוזה, ניתן היה להפסיק את האירוע בכל רגע אך הנאשמים בחרו להמשיך ואלמלא החלטת המתלונן להשליך את תיקו עלול היה האירוע להסלים ולהביא לפגיעה משמעותית יותר בו. לשיטת המאשימה, הנאשמת נטלה חלק אקטיבי בשוד ומעורבותה קרובה למעורבותו של נאשם 1. נאשם 1 הוא הדומיננטי ולחובתו עבר פלילי ומכאן ההבחנה בין השניים, נאשם 3 הודה והפליל, חלקו באירוע שונה והוא מתמודד עם נכות קוגניטיבית ולפיכך הוסכם על הטלת עבודות שירות. ב"כ המאשימה הפנתה לתצהיר נפגע העבירה והדגישה את הנזקים שנגרמו לו. לטענת המאשימה הפגיעה בערכים המוגנים של שלום הציבור, ביטחונו ושמירה על רכושו היא ברף הבינוני. לזכותה של הנאשמת נזקפה הודאתה, גילה הצעיר בעת ביצוע העבירה ועברה הנקי. לעמדת המאשימה, אין מדובר במקרה המצדיק חריגה משיקולי שיקום. נטען כי הנאשמת לא עברה הליך טיפול משמעותי בשירות המבחן, היא שולבה בטיפול במסגרת הרווחה ולא ברורה משך התקופה שבה נערכו הפגישות.
13. ב"כ הנאשמת, עו"ד ישראל קליין, ביקש להסתפק בעונש מאסר בעבודות שירות ולאמץ את המלצת שירות מבחן. הוא תיאר את הנאשמת כחוליה החלשה, ואת מערכת היחסים עם נאשם 1 שנתן לה, לראשונה בחייה, הרגשה שמישהו "סופר אותה". הסניגור הדגיש כי הנאשמת היתה כבת 19 ונאשם 1 כבן 27, וכן את חלקו הדומיננטי של נאשם 1 בתכנון ובביצוע השוד וטען כי נאשם 1, אדם אלים בעל עבר פלילי, השתמש בחוליות החלשות סביבו לביצוע השוד. לטענתו, פוטנציאל השיקום של הנאשמת גבוה, מזה כשנה וחצי היא נוטלת חלק בהליך טיפולי שנושא פרי, כיום היא עובדת ומתנדבת ומעוניינת לחזק את המסוגלות שלה לחיים נורמטיביים. הנאשמת השתלבה בכל טיפול שהוצע לה והיא מעוניינת בהמשך טיפול, על כן ביקש להימנע משליחתה למאסר ולהסתפק בעונש של עבודות שירות לצד צו מבחן.
14. הנאשמת שהייתה נתונה בסערת רגשות במהלך דיון הטיעונים לעונש, הביעה חרטה על מעשיה, היא מודעת לכך שאין בכוחם של דבריה לרפא את הנזק וביקשה לתת לה הזדמנות להשתקם. דיון והכרעה מתחם העונש ההולם
15. הנאשמת נטלה חלק בשוד מתוכנן שמהלכו אחרים עשו שימוש בגז פלפל. בית המשפט העליון עמד פעמים רבות על חומרתה של עבירת השוד בהיותה עבירת אלימות קשה, הטומנת בחובה פוטנציאל פגיעה קשה בשלומם וביטחונם של הציבור. נקבע, כי המבקש להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית בכוח הזרוע תוך פגיעה בקורבנות תמימים, ייענש בחומרה תוך ביכור עקרונות הגמול וההרתעה, וביתר שאת, עת השוד בוצע לאחר תכנון והכנה מוקדמים (ע"פ 606/13 חכמון נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.12.2013); ע"פ 1326/14 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (2.6.2014); ע"פ 3470/11 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (28.11.2011); ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (27.12.2012); ע"פ 4012/13 זיני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (12.2.2014)). עוד עמד על הנזק ארוך הטווח שמותיר המעשה בקורבנות:

"חומרתה הרבה של עבירת השוד הודגשה זה מכבר על ידי בית משפט זה, לאור השפעותיה ארוכות הטווח על קורבן העבירה - אשר פעמים רבות סובל מטרומה וחרדה לזמן ממושך - וכן על תחושת הביטחון של הציבור כולו. חומרה זו מובילה לכך שמדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו כוללת עונשי מאסר בפועל, וזאת אף במקרים בהם שירות המבחן ממליץ להימנע מכך לאור שיקולי שיקום" [ע"פ 1167/21 חוג'ראת נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.5.2021); ראו והשוו ע"פ 7519/18 אבו סנינה נ' מדינת ישראל (14.2.2019); ע"פ 1041/14 ראיד קרק'י נ' מדינת ישראל, פס' 18 (5.10.2014); ע"פ 3307/08 מדינת ישראל נ' מנסור טועמי (4.3.2009); ע"פ 5944/13 סלמאן נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (18.2.2014); ע"פ 1702/16 מדינת ישראל נ' שושני (17.5.2016)].

16. חומרתה של עבירת השוד תלויה בנסיבותיה, "קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו" [ע"פ 772/13 יחיא נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (29.6.2014)].

מדרג החומרה נקבע בהתאם לנסיבותיו, כך בין היתר ייבחנו מידת התכנון המוקדם ופעולות ההכנה הנלוות (ע"פ 7655/12 פייסל נגד מדינת ישראל (4.4.2013); מספר השודדים; מקום ביצוע העבירה (בית מגורים, בית עסק); שימוש בנשק קר או חם או באליומות פיזית; זהות הקורבן; טיב ושווי הרכוש שנשדד והאם מדובר בסדרת מעשי שוד או במעשה חד פעמי [ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (29.11.2015); ע"פ 7240/13 סבה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (18.5.14)].

17. נסיבות ביצוע השוד במקרה דנא חמורות. מעשה השוד היה פרי קשר עברייני שנקשר בין הנאשמים וע', לביצוע שוד אלים כדי לגנוב את כספו של המתלון. מלכתחילה תכננו הנאשמים תכנית שמטרתה הייתה לפתות את המתלון להענות להצעתם ולהפילו בפח. נאשם 1 פנה למתלון והציג עצמו בשם אשה וזאת על מנת לבצע עסקת מכירת ביטקוין עבור כסף מזומן שישלם המתלון. בהתאם לתכנית השוד, הנאשמים תכננו להפגש עם המתלון, וליטול את כספו בכח. חשיבות רבה הייתה לנוכחות הנאשמת בפגישה, שהייתה יכולה להראות בעיני המתלון כאותה מוכרת ביטקוין שעמה שוחח וקבע את הפגישה וכך לא לעורר את חשדו.

18. מדובר בשוד מתוכנן, שבוצע על ידי חבורה תוך שימוש בגז פלפל כלפי המתלון הן בתוך רכבו והן במהלך המרדף אחריו, עד שזה נאלץ בשל חששו להשליך את תיקו ובו הכסף. אף שהנשק הקר שבו נעשה שימוש היה גז פלפל (בהבדל מחפץ חד או נשק חם), מדובר באירוע טראומתי עבור המתלון, שערער את ביטחונו האישי ולמרבה הצער עודנו משפיע על תפקודו במישורים רבים של חייו.

19. חלקה היחסי של הנאשמת בביצוע העבירה קטן מזה של נאשם 1, התוכנית לביצוע השוד נרקמה בין נאשם 1 וע', נאשם 1 הוא הרוח החיה מאחורי המעשים, הוא שניסה לחטוף את תיקו של המתלון והתיז לעברו את גז הפלפל, בשלב שהנאשמת יצאה מהרכב. הנאשמת לא נקטה בכל אלימות כלפי המתלון ונראה כי חלקה בתכנית העבריינית היה בעיקר בשלב הראשוני, כדי להפיס את דעתו של המתלון שידע שאמור להפגש עם מוכרת. עם זאת, היא הורשעה בעבירות דומות ואחראית למעשים מכח דיני השותפות. על יסוד כל האמור, מצאתי לקבוע כי מעשי הנאשמת פגעו פגיעה מוחשית בערכים המוגנים.

מדיניות הענישה הנוהגת

20. נקודת המוצא לבחינת העונש ההולם הוא בקביעת מתחם הענישה הראוי לעבירה בנסיבותיה, ובענייננו, עבירת שוד מתוכנן תוך שימוש בנשק קר מסוג דומה.

בע"פ 1027/23 ששון נ' מדינת ישראל (20.6.2023) נדחה ערעור נאשם שהורשע שיזם פגישה עם אדם שהציע למכירה שעון רולקס יקר במטרה לגנוב את השעון תוך שימוש בנשק, בעת שנפגש עמו ריסס את עיניו בגז פלפל וברח עם השעון. על הנאשם שנדון בפניי, צעיר ללא עבר פלילי, נגזרו 21 חודשי מאסר, המתחם שנקבע 20-40 חודשים.

בע"פ 7655/12 פייסל נגד מדינת ישראל (4.4.2013) התקבל ערעור נאשם שהורשע בביצוע עבירה של שוד בצוותא. על רקע ויכוח קודם, וללא תכנון מוקדם, תקף המערער יחד עם אחרים את המתלון, שהיה בדרך לביתו, כשאחד האחרים ריסס לעברו תרסיס פלפל. המתלון נפל ארצה והשלושה נטלו ממנו מכשיר טלפון נייד וכ-500 ש"ח. בית המשפט המחוזי השית על המערער, צעיר ללא עבר, 30 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, נתן ביטוי בפסק דינו לכך שמדובר בשוד "ספונטני" ברמת כוונה פלילית נמוכה והעמיד עונשו על 20 חודשים;

בת"פ (מחוזי ת"א) 57931-05-20 מדינת ישראל נ' וואסי (6.7.2021), הורשע הנאשם 2 (להלן-הנאשם) בעבירות שוד בנסיבות מחמירות באישום הראשון והחזקת סם לצריכה עצמית באישום השני. שני הנאשמים שדדו בשעת בוקר מתלון שצעד ברחוב, הנאשם איים עליו באמצעות גז פלפל, והשניים נטלו שקיות הבקבוקים שבחזקתו. כשהמתלון ניסה להתרחק מהנאשמים, התיז הנאשם גז פלפל בפניו של המתלון והכניס ידו השמאלית אל כיס מכנסיו במטרה לגנוב. בזמן שהמתלון סבל מצריבה בפניו, גנבו הנאשמים את תכולת כיסיו, טלפון נייד, כסף ומסמכים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה לאישום זה הנע בין 16-36 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נדון למאסר בן 18 חודשים, הופעלו שני מאסרים מותנים נדון לעונש כולל בן 24 חודשי מאסר;

בת"פ (מחוזי ת"א) 64935-02-19 מדינת ישראל נ' עותמאנה (6.7.2020) הנאשמים הורשעו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, בכך שתקפו עוברת אורח באמצעות ריסוס פניה בגז פלפל. הנאשם 1 ניסה לחטוף את תיק היד בו אחזה, גרם לנפילתה ארצה וחטף ממנה בכוח את התיק שהכיל כסף מזומן, תכשיטים יקרי ערך ומסמכים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 20-40 חודשי מאסר בפועל. המערער, צעיר, לחובתו עבר פלילי קל, נדון למאסר בן 26 חודשים. נאשם 2, בעל עבר, נדון במסגרת להסדר הטיעון למאסר בן 33 חודשים. (נאשם 1 חזר בו מערעורו בהמלצת בית המשפט, ע"פ 4761/20 עתאמנה נ' מדינת ישראל (16.11.2020);

בת"פ (מחוזי חי') 31103-09-17 מדינת ישראל נ' אלפאעור (11.12.2019) הורשע נאשם לאחר ניהול הוכחות בעבירות שוד בנסיבות מחמירות וקשירת קשר לפשע. הנאשם ואחר קשרו קשר לשדוד את המתלוננת לאחר שנודע להם שמחזיקה בכסף מזומן. בסמוך לביתה, התנפל עליה הנאשם והתיז על פניה גז מדמיע, תקף אותה והפילה ארצה, ולמרות התנגדותה נטל מידיה 10,000 ₪ במזומן, טלפון נייד ושעונים. לאחר מכן עלה לקטנוע בו המתין לו האחר והשניים נמלטו. נקבע מתחם ענישה הנע בין 24-50 חודשי מאסר. הנאשם נדון למאסר בן 24 חודשים, ובנוסף הופעל מאסר מותנה שנקבע שירוצה במצטבר, כך שסך הכל ירצה 30 חודשי מאסר בפועל.

בת"פ (מחוזי מרכז) 3992-12-21 מדינת ישראל נ' קיס (4.6.2023) שאליו הפנתה המאשימה במסגרת טיעוניה, אף הוא נדון לפניי, נדונו נאשמים לעונשי מאסר ממושכים (34 ו-38 חודשי מאסר) בגין שוד מתוחכם בנסיבות חמורות משמעותית מאלו שבפנינו. המדובר בשוד שבוצע לאחר תכנון מוקדם שכלל שימוש במידע פנים וביצוע פעולות כדי להקשות על זיהויים לרבות שינוי לוחית רישוי בקטנוע ולבישת מדים של חברת שליחויות. המתלונן הותקף בגז מדמיע, במכות ובאגרופים בעודו שכוב על הקרקע, נגרמו לו חבלות רבות וכוויות תת עוריות, נגנב תיק שכלל סכום כסף בסך 270,000 ₪. נקבע מתחם ענישה הנע בין 3-6 שנות מאסר. בתיק נוסף שנדון לפניי לאחרונה ת"פ 29424-01-22 מדינת ישראל נ' שטרית הורשע נאשם בשוד שליח פיצה באמצעות חפץ הנחזה לאקדח. הורשע בשוד רגיל 402(א)), נקבע מתחם ענישה הנע בין 20-45, הנאשם נדון למאסר בן 22 חודשים.

21. עוד נתתי דעתי לעיקרון אחידות הענישה, נאשם 1 נדון בתיק זה במסגרת הסדר טיעון למאסר בן 42 חודשים. מדובר כאמור בנאשם בעל עבר פלילי, שביצע את המעשים תוך הפרת תנאים מגבילים, בגזר הדין נקבע שחלקו של הנאשם משמעותי, ניתן משקל לעברו הפלילי, הרשעתו בהפרת הוראה חוקית וצירוף תיקים שעניינם אלימות והטרדה כלפי בת זוגו לשעבר. מטעמים אלו ברי כי עונשו של הנאשם לא מוקם בחלקו התחתון של מתחם הענישה. אשר לנאשם 3 שנדון לעונש של עבודות שירות, חלקו דומה יותר לזה של הנאשמת שבפנינו, ניתן משקל נכבד להמלצות ועדת האבחון, לקותו הקוגניטיבית של הנאשם והערכה כי הנאשם נוצל ע"י האחרים עקב לקותו.

22. לאחר שבחנתי את נסיבות ביצוע העבירה, ובפרט את חלקה היחסי של הנאשמת, מצאתי לקבוע מתחם ענישה הנע בין 24-45 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

האם עניינה של הנאשמת מתאים לחריגה לקולא מהמתחם מטעמי שיקום

23. ההגנה עתרה בטיעוניה לגזור על הנאשמת עונש שאינו כולל מאסר ממש תוך חריגה ממתחם הענישה לקולא מטעמי שיקום, המאשימה מנגד סבורה שהנאשמת לא עברה הליך שיקומי משמעותי ועתרה למיקום הנאשמת בתחתית מתחם ענישה המתחיל מ-30 חודשי מאסר.

24. סעיף 40ד' (א) לחוק מורנו כך: "קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

25. לשון סעיף 40ד' לחוק מלמדת, כי לעיתים כאשר "נאשם השתקם" או כי "יש סיכוי של ממש שישתקם", עשויים שיקולי השיקום לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול (ראו רע"פ 7572/12 הזייל נ' מדינת ישראל (23.10.2012)). ואולם, אין די בנאשם המראה נכונות כנה להשתלב בהליך שיקום אלא יש להציג הליך משמעותי המגלה פוטנציאל שיקומי ממשי, תוך קביעה כי הסיכוי לביצוע עבירות נוספות בעתיד הוא נמוך ביותר (ראו ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (14.07.13)). הפסיקה קבעה בהקשר זה, כי ניתן להתחשב, בין היתר, בשיקולים כגון המוטיבציה שהביע האדם המורשע להשתקם, שילוב מוצלח בהליכי גמילה ושיקום, שינוי בהתנהגות ובדרך החשיבה, הבעת חרטה כנה והפחתה ניכרת בסיכון להישנות ביצוע עבירות [ראו: ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.04.2018)]; ע"פ 3613/17 זייבלד נ' מדינת ישראל (17.01.2019)]. לתסקיר שירות המבחן מעמד משמעותי ביותר, אם כי כמובן שאינו מחייב את בית המשפט.

26. יישומן של הלכות אלה על המקרה שלפניי מוביל, לטעמי, אל המסקנה כי ראוי להריגה לקולא מטעמי שיקום. הנאשמת שלפניי היא צעירה כבת 21, ללא עבר פלילי או הסתבכות קודמת עם החוק. הנאשמת ביצעה את העבירות בהיותה כבת 19, היא אינה בעלת דפוסים עברייניים או שוליים, כשברקע למעשה השוד תחושת בדידות, דימוי עצמי נמוך ומערכת יחסים עם נאשם 1, המבוגר ממנה, בעל עבר פלילי ודפוסי אלימות. נראה כי נוכח גילה הצעיר והשפעה שלילית של סביבתה פעלה ללא חשיבה מעמיקה על השלכות התנהלותה. הנאשמת הודתה ונטלה אחריות על מעשיה, מגלה אמפתיה למתלונן והביעה צער וחרטה כנה. היא שולבה בהליכי טיפול החל מחודש ינואר 2023, שכללו בעיקר שיחות פרטניות, תחילה במסגרת שירות המבחן ובהמשך בלשכת הרווחה במקום יישובה.

27. שירות המבחן סבור שהליכי הטיפול שבהם שולבה הנאשמת משמעותיים בעיקר בשל משכם הרב והתמדתה בשיחות טיפוליות פרטניות. אף התנהלותה לאחר השחרור ממעצר מלמדת על נכונות אמיתית לייצב את חייה, היא משתפת פעולה עם גורמי הטיפול, עובדת ומגלה מוטיבציה להמשיך ולהעמיק בטיפול. הסיכון שנשקף ממנה לביצוע עבירות פחת באופן משמעותי והוערך על ידי שירות המבחן כנמוך. עוד התרשמו כי להליך המשפטי היה אפקט מרתיע ממשי. על יסוד כל אלו ניתן לקבוע כי הנאשמת בעלת סיכויי שיקום גבוהים אשר בכוחם להוות בסיס נאות לסטייה מרף הענישה שנקבע מכח סעיף 40ד(א) לחוק.

28. עיון באסופת פסיקה שהגישה ההגנה הכוללת מקרים שבהם הורשעו נאשמים בעבירות שוד מעלה, כי במקרים לא מעטים מצאו בתי המשפט להקל עם נאשמים שעברו הליכי טיפול, גם אם לא הליכי שיקום מובהקים, ולגזור עליהם ענישה שאינה כולל מאסר ממש. בע"פ 2849/13 מדינת ישראל נ' טגבה (13.8.2013) נדון המשיב כבן 19 בגין עבירת שוד, פציעה בנסיבות מחמירות והטרדת עד, לשישה חודשי עבודות שירות. ערעור המדינה נדחה, בית המשפט העליון נתן משקל נכבד להמלצת שירות המבחן כי הבסיס לביצוע העבירות נעוץ בהעדר בשלות רגשית של הנאשם וחוויות עבר, להבדיל מקווים עברייניים הטמונים באישיותו. עוד התחשב בגילו הצעיר של הנאשם, הודאתו, הבעת חרטה מצדו, לנאשם הייתה הרשעה קודמת אך עברו אינו מכביד, כל אלו- קבע בית המשפט העליון- "מצדיקים, בנסיבות העניין, העדפת ענישה הנושאת עימה אלמנטים שיקומיים, על פני כליאתו של המשיב מאחורי סורג ובריח" ועוד קבע כי העונשים שהושתו על הנאשם מספקים, בנסיבות העניין, את הצורך בהרתעה אישית "על פני חשיפתו להשפעות עבריות השליליות הכרוכות במאסר, והכל על מנת שתניתן לו הזדמנות להוכיח כי אכן מדובר במעידה חד פעמית וכי מכאן ואילך ינהג בחייו הבוגרים כאדם נורמטיבי" (שם, פס' 14). גם במקרים נוספים מצא בית המשפט העליון לאחר ששוכנע שמדובר במעידה חד פעמית ונאשמים נורמטיביים לבכר את שיקומם [ראו ע"פ 9094/12 טספאי נ' מדינת ישראל (28.4.13); ע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (30.1.2013)]. עוד מצאתי להפנות לפסקי הדין הבאים:

ע"פ 1534/23 בכר נ' מדינת ישראל (26.7.2023) שבו התקבל הערעור והושתו עבודות שירות, חלף 12 חודשי מאסר, על נאשם שביצע שלושה מעשי שוד בחבורה כלפי קורבנות תמימים. גם במקרה זה מנה בית המשפט העליון נתונים רבים הרלוונטיים לענייננו העומדים בבסיס החלטתו להקל עם הנאשמים, וביניהם: גיל צעיר, העדר עבר פלילי, מעידה חד פעמית, חרטה כנה ודרך שיקומית מרשימה. עוד מצא בית המשפט העליון לאור התנהלות הנאשם לאחר שחרורו ממעצר כי ההרתעה האישית הושגה.

ע"פ 3197/21 נאגר נ' מדינת ישראל (7.7.2022) שבו הושתו עבודות שירות חלף 13 חודשי מאסר על נאשם שביצע שוד עם אחר, בכך שהיכו קטין ונטלו את אופניו. בית המשפט העליון התחשב בדרכו השיקומית של הנאשם לצד אחידות הענישה, באשר על שותפו הושתו עבודות שירות לאור הליך שיקומי יוצא דופן;
ע"פ 6132/21 אלפה נ' מדינת ישראל (13.1.2022) שבו הושתו עבודות שירות חלף 14 חודשי מאסר על נאשמת שהורשעה בשוד בנסיבות מחמירות, וכן באיומים במסגרת תיק שצורף. הנאשמים הצטיידו במוטות והסוו את פניהם, גרמו למתלונן לחבלות ביד ובראש. על אחרים, בעלי עבר פלילי מכביד, הושתו 48 ו-54 חודשי מאסר. הנאשמת שימשה כתצפיתנית במהלך השוד והודיעה לנאשמים כשהמתלונן יוצא מבית העסק, לאחר שחרורה עברה הליך גמילה מוצלח.

29. ובחזרה לנאשמת שלפניי. לאחר ששקלתי, בזיהור המתבקשת את כלל השיקולים, נסיבות הנאשמת לרבות הגורמים שהובילו לביצוע העבירה, הליך הטיפול המשמעותי, השינוי שערכה הנאשמת עד כה והמוטיבציה הטיפולית שמפגינה, מצאתי לגזור על הנאשמת עבודות שירות ברף מרבי לצד צו מבחן. עוד נתתי דעתי לכך שהנאשמת שהתה כחודשיים בתנאי מעצר עד שהועברה למעצר בתנאי איזוק.
30. ביחס לפיצוי הכספי- כידוע, תכליותיו של הפיצוי בהליך הפלילי הן, בין היתר, לתת ביטוי והכרה חברתית למעמד ולסבלם של נפגעי העבירה, ובמקביל להעניק סעד מהיר יחסית לנפגעי העבירה, במטרה לסייע להם בשיקום חייהם [דנ"פ 5625/16 אסרף נ' טווק, בפסקה 14 (13.9.2017); ע"פ 2649/21 סילברה נ' מדינת ישראל, בפסקה 26 (19.2.2023)]. עוד אבהיר כי ההלכה הפסוקה קבעה שבקביעת גובה הפיצוי אין להתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם [ראו, למשל, ע"פ 1287/14 פלוני נ' מדינת ישראל (5.8.2015); ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל (11.11.2015)]. בנסיבות המקרה הנוכחי, מצאתי כי יש להשית על הנאשמת פיצוי הולם שייתן ביטוי להכרה בפגיעה במתלונן. הנאשמת שעולה מדבריה כי הכירה בנזק שנגרם למתלונן, הביעה נכונות לפצותו. על שותפיה הושת פיצוי למתלונן, לנאשם 1 בסך 12,000 ₪ ועל נאשם 3 בסך 10,000 ₪.

סוף דבר

31. אני גוזרת על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. הנאשמת תבצע את העבודות בבית אבות לאזרחים ותיקים קדימה, החל מיום 22.12.24 בטווח השעות שייקבע ע"י הממונה. במועד זה תתייצב עד השעה 8:00 במשרד הממונה ברמלה.
ב. הנאשמת מוזהרת כי אם לא תשתף פעולה עם תנאי הממונה ניתן יהיה להפקיע את העבודות ולהמיר במאסר ממש.

ג. מאסר על תנאי בן 8 חודשים שלא תבצע עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע במשך שלוש שנים מהיום.

ד. מאסר על תנאי בן 4 חודשים שלא תבצע עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון או עבירה של קשירת קשר לפשע במשך שלוש שנים מהיום.

ה. פיצוי בסך 10,000 ₪ למתלונן מר טל ברגמן הררי שישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 16/12/24.
ו. צו מבחן לתקופה של 12 חודשים מהיום. הנאשמת מוזהרת בחובת שיתוף פעולה וכי אם לא תעשה כן, ניתן יהיה לבטל את הצו ולגזור עליה עונש אחר תחתיו.

העתק גזר דין יישלח לממונה ולשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י' חשוון תשפ"ה, 11 נובמבר 2024, במעמד הצדדים.